

PREDGOVOR

Prva međunarodna konferencija o industrijskoj baštini održana u Rijeci u jesen 2003. godine bila je upriličena u povodu 150. obljetnice početka rada prve svjetske tvornice torpeda na svijetu. Riječki međunarodni znanstveni skup o industrijskoj baštini, prvi takav u Hrvatskoj, okupio je gotovo 150 stručnjaka iz petnaest zemalja, na konferenciji je izloženo 38 referata koji su sada uobličeni u Zbornik radova. Svi prispjeli radovi predstavljeni su u Zborniku u izvornom obliku kao što su bili izloženi na konferenciji, a sažetci su prevedeni na hrvatski i engleski jezik.

Zanimanje koje je riječka konferencija izazvala među stručnjacima u Hrvatskoj i svijetu, u riječkoj i hrvatskoj javnosti pokazuje da je u nas prisutna svijest o potrebi očuvanja i valorizacije industrijske baštine. U svijetu su takvi procesi već duže vrijeme u tijeku, riječka je konferencija na tragu pokretanja aktivnog odnosa prema urbanoj regeneraciji i novoj namjeni napuštenih industrijskih kompleksa. Rijeka je jedan od gradova u kojem su takve pojave posebno istaknute. Sudionici skupa bili su različiti stručnjaci, industrijska kultura i njezina baština zanima arhitekta, graditelje, povjesničare umjetnosti, inženjere, tehnologe, ekonomiste, planere, urbaniste, gotovo svakoga tko smatra da je poruka identiteta svake sredine duboko ubilježena u industrijskom naslijeđu.

Na području Rijeke brojne su industrije u najnovije tranzicijsko doba doživjele bitne promjene te su neke prestale raditi ili su dobile novu namjenu. Rijeka je tradicionalno industrijsko i lučko središte ovoga dijela Europe. Mala ljevaonica metala koja je tu prije stoljeće i pol počela svoj život, poslije je postala moderna brodogradnja i razvila se u prvu tvornicu torpeda na svijetu. Riječka je tvornica razvijala najmoderniju tehnologiju. Tu se sustavno istraživalo i testiralo nove proizvode. Riječki proizvodi prodavali su se u cijelom svijetu, a Rijeka je bila jedno od središta svjetske industrijske revolucije.

Uz riječku tvornicu torpeda, koja zbog svoga svjetskog primata u izumu torpeda zavreduje posebnu pažnju, u Rijeci postoje i drugi napušteni industrijski prostori koji zahtijevaju valorizaciju i obnovu. To je prostor bivše *Šećerane* i *Duhanjere* te pogoni Tvornice papira i drugi brojni metaloprerađivački pogoni. Nove tehnologije koje dolaze traže svoje mjesto među postojećim industrijama, staro prepušta mjesto novom, a mi koji se bavimo očuvanjem onoga najboljeg u odlazećim industrijama, posebno cijenimo skupove kao što je bila riječka konferencija. Tu se mogu potvrditi vlastiti stavovi ili uz pomoć stručnjaka i prijatelja sa strane steći nova znanja i spoznaje.

Organizatori riječke konferencije žele da taj skup postane tradicionalan, da se teme industrijske baštine u Rijeci uvrste u raspravu svake dvije godine i da se nakon svakog skupa tiska zbornik radova. Pred nama je Zbornik Prve konferencije, u tijeku su pripreme za Drugu konferenciju 2005., a već se pomišlja i na treće okupljanje 2007. godine. Kontinuitet stručnog okupljanja te zbornici radova sa svake konferencije pomoći će nam da postignemo zacrtane ciljeve.

Miljenko Smokvina, dipl. oec.
predsjednik Organizacijskog odbora i urednik Zbornika
predsjednik udruge *Pro torpedo* Rijeka